

Rob de Bokx ontvangt de sculptuur Operationeel Optreden uit handen van generaal Bertholee.

Sculptuur dicht gat tussen niets en dapperheidsonderscheiding

Eindelijk erkenning

Op vrijdag 21 oktober werd met de uitreiking van de eerste sculptuur Operationeel Optreden aan een groep Libanongangers die zich moedig had gedragen tijdens en na een vuurgevecht, een gapend en pijnlijk gat gevuld. Uit handen van generaal Bertholee ontvingen de mannen ieder een bronzen buste van een militair in gevechtscapaciteit. Waarschijnlijk zal dit het begin zijn van een reeks uitreikingen, omdat van meer soortgelijke incidenten de feitelijke toedracht niet meer met voldoende zekerheid te reconstrueren is, en een dapperheidsonderscheiding daarom uitblijft.

Grote kans dat de tijd even stil lijkt te staan voor wie adjudant Rob de Bokx hoort praten over het Qana incident in Libanon op 22 augustus 1979. Voor een aantal leden van de Alfa Compagnie leek de schietpartij die op een hinderlaag volgde een eeuwigheid te duren. Voor anderen duurde het 'gewoon' een half uur. Het is zo heet dat de lucht van hitte trilt. Een eenheid van pelotonsgrootte van de Alfa Compagnie van het 44e bataljon, deel uitmakend van de Unifil vredesmissie, wordt door het Hoofd Operaties van Dutchbatt naar Fijlbatt gestuurd om een groep Unifillers uit Fiji te helpen. Zij waren vlak tevoren aangevallen door gewapende elementen.

De hoofdtak van de Alfa Compagnie is voornamelijk om vanuit pelotonsposten op belangrijke strategische punten, met waarnemingsposten mobiele / permanente roadblocks, de veiligheid in het gebied te waarborgen. Het 44e bataljon

was de enige compleet gepantserde eenheid in het gebied. Daarom kon het bataljon altijd snel een quick reaction force aan Unifil ter beschikking stellen. Vandaar dat hij er met nog 7 andere militairen uit het 1e peloton op uit wordt gestuurd - naar Fijlbatt ten noordwesten van Dutchbatt. Op zich al geen gemakkelijke reis, alleen al omdat de wegen niet vlak en recht zijn. Rob de Bokx: "Ik hoorde van mijn commandant, dat het onrustig was bij de Fiji's. Dat was daar wel vaker zo. Wij gingen toen met twee YP's en een Jeep die kant op, om te laten zien dat we er waren; showing the force. We hadden niet verwacht in een vuurgevecht terecht te komen." De Bokx vertelt dat ze bij de Fiji post zwaar onder vuur worden genomen door PLO'ers. "Wij waren redelijk bewaard en konden daarom van ons afbij-

ten. Tijdens het gevecht bleken er aan onze kant drie gewonden te zijn, van wie er op dat moment een ernstig en twee minder zwaar gewond waren." Het is Rob de Bokx die toen samen met plaatsvervangend groepscommandant korporaal Ed Hagen onder zwaar geweervuur (de kogels slaan in in de directe omgeving) elint Arie de Bruin in veiligheid brengen. De Bruin bemant samen met chauffeur soldaat Jaap Kees Drijver de Nekaf. De Bruin is geraakt door vijandelijk vuur en ligt op de weg op plusminus 10 meter van de YP. Ondertussen brengen Nico Bonenkamp en Peter van Gasteren de gewonde Tonny Passon in veiligheid. Zij zouden worden afgevoerd in de gewonden-YP, maar toen deze arriveerde, herinnert Rob de Bokx zich maar al te goed, 'begon het feest opnieuw.'

Krijgsgevangenen

Tijdens het tweede vuurgevecht werden gewonden overgeladen en afgevoerd. De Bruin wordt op een brancard getild en in de gewonden-YP gelegd. Als de gewonden zijn ingeladen en vast gegespt door het medisch personeel rijdt de gewonden-YP naar een helikopter-opklacatie in de omgeving

“DANKZIJ SCULPTUUR KUNNEN WIJ HET QANA INCIDENT EEN PLAATS GEVEN”

van Qana. Het vuurgevecht neemt in intensiteit af en de munitie begint op te raken. Hoewel er aan de kant van de PLO met zekerheid gewonden dan wel doden zijn gevallen, weten de Palestijnen de Fiji post in te nemen. Rob de Bokx ziet dat de Fiji's als levend schild worden gebruikt om zijn eenheid te overmeesteren. De dreiging wordt nu wel heel groot. De Bokx: "Om meer slachtoffers te voorkomen hebben wij onze wapens neer gelegd. We zijn toen krijgsgevangen gemaakt." Ook dan is de gehele groep een toonbeeld van moed. Dat begint al bij soldaat Sjoerd Rijprma, die als gevraagd wordt wie de .50 schutters zijn, naar voren stapte. Hij krijgt een paar ferme klappen tegen zijn hoofd. Verder wordt door de hele groep niets gezegd; niemand noemt namen. Op de vraag wie de YP chauffeurs zijn stappen korporaal Louis LeBelle en korporaal Derk Wayer naar voren. Met enkele rake klappen worden zij naar de YP's begeleid. Daar proberen de PLO'ers vergeefs de Jeep te verplaatsen en het MAG machinegeweer mee te nemen. Toch nemen ze nog een en ander mee. De YP's krijgen nu de opdracht om langs de Fiji-post naar het een paar kilometer verderop dorp Aytit te rijden. In de tussentijd wordt de groep voortdurend bedreigd, er worden wapens tegen het hoofd geplaatst en veldflessen worden geleegd. Men moet zich in colonne opstellen en zo gaat het verder, terwijl PLO'ers tussen de colonne door schieten, waarbij Jaap Kees Drijver opspattende rotscherven in zijn dijbenen krijgt. Na een enorm uitputtende tocht bereikt

de colonne een groep huizen die als PLO-kamp kan worden beschouwd. Hier wordt men op linie gezet en persoonlijk bedreigd. Sommigen krijgen wapens tegen het hoofd en denken echt dat hun laatste uur heeft geslagen. Ook krijgt iedereen de vraag voorgelegd wie toch de boordschutter was van de .50 die had gevuld. Ondanks fysiek geweld en bedreigingen zegt niemand dat het Johnny Spirk was. Een bewonderenswaardig gedrag van de hele groep. De vijandigheid slaat gelukkig snel om als wat oudere PLO-strijders arriveren. Zij slaan een andere toon aan en zijn beduidend vriendelijker.

Dienstplichtigen

Rob de Bokx: "Na onderhandelingen konden we met de pantserwagens verder en kregen we een hoop spullen terug die de PLO'ers hadden afgenomen. De vrijlating was een emotioneel moment." Hij voegt er nog aan toe dat niet licht moet worden vergeten onder welke omstandigheden de twee groepen opereerden. Voor een belangrijk deel bestonden deze uit dienstplichtigen. En als je hier nu op terug kijkt verdienen deze mannen ons aller respect." Het is des te opmerkelijker dat juist met een dergelijke mix van militairen zo'n moedig gedrag ten toon werd gespreid. "Toen we terug kwamen op de compagnies commandopost viel ons een zeer warm welkom ten deel. Iedereen had zeer intens met ons mee geleefd. De Bokx voelt zichzelf overigens geen held: "Je handelt naar wat je geleerd hebt." Op vrijdag 21 oktober 2011 kreeg de

hele groep, ruim 32 jaar later, eindelijk de erkenning die het toekwam. Tijdens een ceremoniële plechtigheid buiten op het terrein van de Johannes Postkazerne, waarbij ook de landelijke pers aanwezig was, reikte generaal Bertholee degenen die bij het vuurgevecht betrokken waren een sculptuur uit van een militair in gevechtscapaciteit. In een toespraak benadrukte Bertholee het moedige gedrag van de hele groep, en vertelde hij dat het helaas niet mogelijk was, om op basis van een op feiten gestoelde reconstructie een dapperheidsonderscheiding uit te reiken. Hij gaf aan blij te zijn dat de leermeester toch kan worden gevuld. Daarbij is niet uit te sluiten dat nog meer aanvragen zullen komen, voor soortgelijke gevallen. De uitreiking was een indrukwekkend en voor velen emotioneel moment. Een zoon omhelsde na afloop zijn vader, een veelbetekenend beeld. Dit initiatief is volgens Rob de Bokx vooral te danken aan de inspanningen van onze oude Bataljons Commandant de Kolonel Lensink die zich al die jaren bezighield met de vraag of hij wel voldoende waardering aan deze groep had gegeven en ook een aanvraag indiende voor een dapperheidsonderscheiding. "Als hij niet het initiatief had genomen om na 30 jaar aandacht te vragen voor waardering voor alle betrokkenen bij het Qana incident, was deze dag en de nieuwe onderscheiding niet tot stand gekomen." De Bokx bedankt de kolonel daarvoor hartelijk. "Met deze ceremonie en onderscheiding kunnen wij ieder het Qana incident een plaats geven."

De betrokkenen bij het Qana-incident na uitreiking van de sculptuur, terwijl een applaus klinkt.

